

Станува сè поверојатно дека српско-албанските односи се клучни за стабилноста на Балканот, но истовремено и за иднината на државите кога станува збор за евроинтегративните процеси. Постојано се предупредува дека тешко може за релативно кратко време да дојде до нормализирање во комуникацијата меѓу Белград и Приштина. Тековната 2008 година ќе биде година на техничко одредување на идниот статус на новата држава-протекторат, без значително изменување на релациите меѓу субјектите. Значи, ќе се позиционира мандатот на Европа во косовските институции, ќе се прочистува улогата на ОН во целиот процес, ќе се разгледуваат идните активности на КФОР во областа и сл. Крупни проектирања ќе нема. За истиот тој период Балканот ќе треба да се стабилизира. Јадранската група во пакет да влезе во НАТО, Македонија да отпочне преговори со Унијата за нејзино етаблирање, да се изврши притисок врз Србија да го прифати проектот на Брисел за забрзано партнерство со ЕУ. Тоа е агендата на големите сили за наредните десеттина месеци. Од друга страна, другиот дел од политичката хемисфера ќе оди во друга насока. Србија преку дипломатските канали, со помош на Русија, ќе работи на проектот што помалку држави да го признаат Косово, а паралелно со тоа ќе се води и проектот за изнудена поделба на косовската територија по принципот на етничката поставеност на работите на теренот. Битката меѓу двете струи продолжува.

Пишува: Мишко ТАЛЕСКИ

Сè почести се анализите во експертската јавност во САД дека признавањето на едностраната независност на косовскиот протекторат нанесува повеќе штета, отколку корист за американските стратешки интереси.

АМЕРИКАНСКАТА ГОРДОСТ
НА КОСОВСКИ ЈАРБОЛ

Светот влегува во лоши односи меѓу истокот и западот, кои доколку продолжат како такви, можат да имаат непредвидливи последици по севкупните меѓународни односи. На Балканот повторно се создава опасност од повторување на кризните периоди, карактеристични за минатата деценија. Решавањето на проблемите од територијален и етнички аспект, создава шаблон за преземање историски чекори за слични ситуации. Истакнати американски експерти анализираат и предупредуваат дека проблемот со Косово воопшто не требало да се реши на ваков начин, затоа што генерира нови тензии. Американските интереси во југоисточна Европа се други, а најмалку тие се врзани за косовската сувереност. Грешката на западните администрации резултира со непотребно вложување на односите со Руската Федерација која, пак, станува сè помокен и порамноправен партнер во меѓународното политичко и безбедно општење. Создавањето мислење во пошироката јавност дека Косово е преседан кој го урива меѓународното право почнува да станува општоприфатлива тема, која сè повеќе се експонира. Не постои начин да се спречат другите сепаратистички движења во светот, кои со големо нетрпение го чекаа епилогот од косовскиот проект.

Ставовите на дипломатите од Брисел и од Вашингтон дека новата држава на Балканот е уникатен случај, кој не може да се примени во други региони, не држи вода. Кој може да ја спречи борбата за своја автономна република на Осетија, Карабах, Баскија, Трансилванија и ред други. Доколку меѓународното право веќе еднаш е прекршено, тогаш тоа како нов облик се применува во повеќе, а не само во една ситуација. Снежната лавина која ќе продолжи да паѓа

во подножјето на планината ќе биде со засилен интензитет. Во својот кулминативен облик таа тешко може да се запре. Тоа е правило на природните закони.

Создавањето косовска држава почна да им создава главоболки на Грузија, Молдавија, Азербејџан, Романија... За нив не се доволни заложбите на западните земји дека Косово е единствен таков случај. Едноставно, властите во Тбилиси не се доволно моќни да им соопштат на граѓаните на автономните републики, кои се наоѓаат на нивна територија, дека за нив случајот со Косово не важи. Од друга страна, пак, Осетијците не ги интересира ставот на грузиската власт. Тие се раководат според новонастанатите меѓународни состојби.

НА ЧИЈА СТРАНА ЌЕ ЗАСТАНЕ УНМИК

Новонастанатата состојба во Србија по распаѓањето на владината коалиција меѓу Коштуница и Тадиќ, создава простор за нови прегрупирања на силите во регионот. Сè неизвесното правење коалиција меѓу партиите на Коштуница и Шешељ јасно покажува дека на Балканот му се сервира уште еден нестабилен период. Барииерите и етничката нетрпеливост дури сега можат да се искачат на највисокиот степен. Белград планира парламентарните и локалните избори, кои се закажани за 11 мај, истовремено да се одржат и на Косово. За оваа работа, се разбира, потребна е дозвола од УНМИК кој, пак, мора строго да се придржува до Резолуцијата 1244 на Советот за безбедност на ООН. Таа резолуција сè уште е на сила и им дава право на Србите и на Србија искажување на суверенитетот врз Косово.

Дилемата која сега се поставува пред

КОСОВАРИТЕ НЕРВОЗНИ - ЗАПРЕБРАН ОТ НА ПРИЗНАВАЊЕ

"Независноста на Косово е модел како да се реши проблемот со Трансилванија, која е дел од Романија. Таму живеат речиси два милиона Унгарци, односно околу 7

отсто од вкупното население. Унгарците како мнозинска заедница во овој северозападен дел на земјата, треба да добијат автономија, како еден вид преодно решение по принципот - право за територија. Позитивен пример е автономијата на Унгарците во српската покраина Војводина. Но, нашата автономија треба да биде слична на онаа за која се борат Палестинците по принципот - мир за автономија. Србија го изгуби Косово од одредени историски причини, но Романија мора да ја плати цената за присвојувањето на Трансилванија во 1918 година, по распаѓањето на Австро-Унгарија".

Ласло Текеш, член на Европскиот парламент, романски Унгарец

меѓународните тела е дали и понатаму Србите на Косово ќе можат да избираат свои претставници во српскиот Парламент? ОН тоа го дозволуваат, но новонастанатите состојби исклучуваат такво право. Во овој контекст можат да настанат големи тензии меѓу Белград и

Приштина, а меѓународната заедница би се ставила во многу незгодна положба затоа што седи на две столици. Србите на Косово излегоа на последните претседателски избори во Србија, но тогаш Косово сè уште ја немаше прогласено едностраната независност. До-

"Европската унија нема да користи сила за да ја распореди својата мисија на Косово. Постојат работи кои сигурно нема да ги направиме, нема да почнеме трета светска војна. За да отпочне нашата мисија ќе треба малку повеќе време, но најавуваме долготрајно присуство на Унијата. Нештата ќе се случуваат етапно, а што се однесува до северот на Косово, можеби ќе бидат потребни и неколку години. Ќе се обидеме да го вклучиме и Белград во реализацијата на тој план. Знам дека Белград смета

оти мисијата Еулекс е илегална, бидејќи одлуката не е донесена во Советот за безбедност, но сега политички е невозможно ЕУ да ја признае грешката. Не доаѓаме на Косово за да создадеме НАТО држава но, исто така, не можеме да се вратиме назад и да кажеме дека погрешивме. Мораме да продолжиме по патот по кој тргнавме".

Путер Фејт

тогаш УНМИК даваше дозвола за тоа, бидејќи мораше да ја почитува Резолуцијата 1244. Таа Резолуција сè уште постои, но како сега ќе реагира цивилната администрација во Приштина, чија страна таа ќе застапува, онаа на ОН или онаа на САД и сојузниците?

Некои европски политичари веќе потенцираа дека на Белград треба да му се забрани идно спроведување на каков било изборен циклус на Косово и дека Србите од северот на протекторатот треба да се вклучат во косовските, а не во српските избори кои следуваат. Истовремено, и косовските политичари апелираат до странските мисии и западните земји да забранат одржување избори на Косово под покровителство на туѓа земја. Сè ова дополнително води кон уривање на авторитетот на светската организација, која последниве години забрзано го губи приматот на одлучување за најважните светски прашања.

КФОР - ЕТНИЧКА ГРАНИЦА МЕЃУ АЛБАНСКО И СРПСКО КОСОВО

ПАНИКА ЗАРАДИ НЕПРИЗНАВАЊЕ

Досега независноста на Косово ја признаа или имаат намера да ја признаат помалку од триесет држави. Последните анализи велат дека во најдобар случај новата држава ќе биде призната од околу шесетина земји. Моментно под западен притисок тоа да го сторат се Египет, Индонезија и Пакистан. Европа, пак, го притиска Иран. Но, другата страна не седи со скрстени раце. Искористувајќи го своето дипломатско влијание Русија успеа да убеди повеќе земји да се спротивстават на признавањето на Косово. Меѓу оние кои категорично се против се: Кина, Бразил, Индија, Јужна Африка, Шпанија, Романија, Кипар... Со овие потези се поставува прашањето дали Косово ќе биде признато како држава од половина земји-членки на ОН? Тоа е многу битен показател, бидејќи дејствува и психолошки. Албанците се надеваа дека уште првиот месец од прогласувањето на едностраната независност ќе бидат признати од околу 80 земји во светот, но по сè изгледа проценките им беа погрешни. Доколку бројот остане мал, тогаш тоа сериозно ќе се одрази и на преиспитувањето на ставот на оние земји, кои веќе го сториле чинот на признавање.

"Резолуцијата 1244 на Советот за безбедност на ОН и натаму останува на сила и за цивилната мисија на Косово. Таа е законска основа за нејзиниот мандат и се применува согласно развојот на случувањата. Постојат и други слични ситуации во светот, како што се, Палестина, Абхазија, Јужна Осетија, па затоа на секоја од нив треба да ѝ се пристапи со уважување на нивните единствени индивидуални карактеристики. Косово е посебен случај. Основна цел е да се обезбеди мир и стабилност за населението, особено на националните малцинства, како и на персоналот на светската организација".

Бан Ки Мун

ВЕРБАЛЕН ДУЕЛ МЕЃУ ЛАВРОВ И КУШНЕР

Кушнер: "Факт е дека Европската унија, Обединетите нации и други меѓународни структури одлучија да изберат такво решение за косовскиот проблем, кое не им одговара на гледиштата на нашите партнери. Но, тоа не значи дека дијалогот треба да заврши".

Лавров: "Се извинувам, но не сум слушнал дека Обединетите нации донеле одлука за Косово, која не ѝ одговара на позицијата на Русија".

Кушнер: "Ха, ха, ха... Не ме чуди тоа што го рече".

Лавров: "Зошто да те чуди, кога тоа е вистина".

Кушнер: "Точно, вистина е. Слушнав за неуспешните обиди на Русија во ООН".

Лавров: "За да можат француските медиуми да имаат јасна претстава за тоа што се случуваше во Советот за безбедност, ќе додадам дека Русија не преземаше никакви обиди. Во ОН дејствува Резолуцијата 1244 која, за жал, ја кршат некои членки на ЕУ".

АЛБАНИЈА МАЈКА, А КОСОВО ТАТКО ЗА МАКЕДОНСКИТЕ АЛБАНЦИ

Македонскиот дел од косовската приказна е нераскинливо поврзана со тамошните случувања. Успехот на Косово, значи успех и за Македонија, катастрофата на Косово, неодминливо ќе

"Косово уште долго време ќе биде проблем, особено од аспект на решавањето на регионалните аспекти. Затоа не верувам дека состојбата може да се реши за кратко време. Цели 600 години трае вечната битка за таа територија. Од друга страна, треба да се поведе битката против модерното зло, корупцијата и криминалот. УНМИК е дел од криминалот на Косово. Меѓународното право не е никакво апсолутно право. Тоа секогаш е еден очекуван исход од политичките односи на моќта. За да се надминат антагонизмите, потребно е сите балкански држави да добијат статус кандидати за членство во ЕУ. На некои ќе им требаат три, на други можеби дваесет години за тој процес. Но, младото население мора да добие можност да види како изгледа остатокот од Европа. Младина на Србија не треба да се занимава со историските ставови на Воислав Коштуница, бидејќи со тоа нема ништо да постигне. Многу Срби се простија веќе од Косово, признаваат болно, но мора да се гледа напред".

Ерхард Бусек

значи катастрофа и за нашава земја. Врзани како крвни садови регионалните нешта се испреплетени и заемно поврзани. Сепак, работите не се розови.

Анализите на странските разузнавачки служби говорат дека Албанците од Македонија, охрабрани од независноста на Косово, повторно дискутираат

НЕОДГОВОРНИ ПОЛИТИЧАРИ ЈА ОДДАЛЕЧУВААТ СРБИЈА ОД ЕВРОПА

"Пред Балканот е период на нестабилност. Тој период ќе трае сè додека постои комбинацијата на неодговорното раководство и легитимната загриженост на српската јавност заради Косово. Не знам колку тоа ќе трае, но би сакал мнозинството од граѓаните на Србија да размислуваат многу повеќе за невработеноста, корупцијата, европските интеграции, наместо за Косово. Властите во Белград направија огромна грешка, бидејќи не направија реална проценка на она што ќе се случи. Во циничното настојување да стекнат поени на внатрешен план, некои неодговорни лидери одлучија косовското прашање да го постават како единствено прашање и тоа во моментот кога на последните претседателски избори во Србија, мнозинството се одлучи за европската иднина. Тоа не значи дека во земјата не постои искрен бес заради Косово, но да се заоструваат работите до таа точка со која се поттикнува насилство е застрашувачки чин, бидејќи со тоа земјата се оддалечува од Европа. Да постоеше решение со кое Србите ќе беа задоволни, ќе беше подобро, но кога веќе тоа не се најде, мораше да се поттикне друго кое ќе функционира. Се надевам дека поради лошото српско раководство, нема да мораме повторно да преземаме чекори кои ќе бидат на штета на српскиот народ".

Камерон Мантер, американски амбасадор во Белград

"Следува период на 'тајванизација' на статусот на Косово. Тој период може да трае релативно долго време, односно толку колку што ќе ѝ одговара на Русија. Всушност, таа ќе гледа тој процес да трае колку што е можно подолго. Останатите ќе немаат избор. Кој има корист од досегашниот развој на состојбите? Краткорочно, најголема корист имаше Русија, но мислам и дека Албанците сега можат да бидат задоволни, затоа што го добија она што го посакуваа. Знаат дека не може повеќе од ова што го имаат во моментов. Долгорочно, пак, најголеми губитници ќе бидат ЕУ и Србија".

Душан Јањиќ, аналитичар

за оживување на старите планови, кои водат во насока на создавање етнички компактна држава на Албанците од Балканот. Веќе е банално да се пишува кои територии и области би влегле во нејзини рамки, затоа што досега тоа многу пати е разгледувано. Меѓуетничкиот соживот во мешаните средини во моментот е навидум позитивен, но заднината на привидниот мир е сосема поинаква. Новинарските екипи од странство, кои доаѓаат во Македонија и кои ги посетуваат различните средини, констатираат дека Скопје и Тетово живеат како во различни држави. Кога странците зборуваат со албанските гра-

ѓани во Тетово или во Гостивар, тие добиваат жалби и поплаки од нив дека се третирали како граѓани од втор ред. Истовремено, постојано им се потенцира дека тие како малцинство бројат повеќе од 30 проценти, што создава искривена слика за вистинските демографски состојби.

Заклучокот од таквите новинарски разговори со Албанците од западниот дел на Македонија е краток, брз, лесен и едноставен - тие сакаат САМО етничка Албанија, сите Албанци од сите земји да се обединат.

Албанија била нивната мајка, а Косово нивниот татко.